

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 - 378/09.03.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия **344020 Данъчен и митнически посредник**, специалност **3440201 Митническа и данъчна администрация** от професионално направление код **344 Счетоводство и данъци** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	НАИМЕНОВАНИЕ
Професионално направление	344	СЧЕТОВОДСТВО И ДАНЪЦИ
Професия	344020	ДАНЪЧЕН И МИТНИЧЕСКИ ПОСРЕДНИК
Специалност	3440201	МИТНИЧЕСКА И ДАНЪЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 378/09.03.2009 г.

София, 2009 година

I . ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията **344020 Данъчен и митнически посредник**, специалност **3440201 Митническа и данъчна администрация**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на **трета** степен на професионалната квалификация по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация (Наредба № 11 от 24.09.2004 г. за придобиване на квалификация по професия **Данъчен и митнически посредник**, изд. ДВ, бр. 100 от 12.11.2004 г.).

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:**
 - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
 - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:**
 - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
 - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
 - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
 - б. Примерно индивидуално практическо

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

Държавните изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация са:

Държавен изпит по теория на професията и специалността – писмена разработка на изпитна тема от учебното съдържание от задължителната професионална подготовка с продължителност 4 астрономически часа.

Изпитната тема се формира от следните тематични области на учебния план.

Икономически дисциплини:

- Външна търговия
- Международни плащания
- Международно право
- Финанси
- Валута и валутен контрол
- Организация и технология на митническата дейност

Държавен изпит по практика на професията и специалността – изпълнение на практическо задание, изготвено на база съдържанието на учебните програми по „Учебна практика” за XII и XIII клас.

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание и критерии за оценяване

Тема 1. Валутите в международните отношения

План-тезис:

Същност на валутата. Предпоставки за изпълняване на международни функции на валутите. Международни колективни валути. Видове валути.

Критерии за оценка на тема № 1	Максимален брой точки - 60
Познава същността на валутата	20
Познава предпоставките за изпълняване на международните функции на валутите	10
Запознат е с международни колективни валути	10
Разграничава видовете валути	10
Примерна приложна задача / казус: Да се намери доларовия еквивалент на следните валути от „кошницата”: - ESK (естонска крона) като се има в предвид, че валутния компонент е 0,527, а средният курс към долара е 0,403893 - JPY (японска йена) като се има в предвид, че валутния компонент е 33,40, а средният курс към долара е 0,004932	10

Тема 2. Валутен курс и котировка на валутите

План-тезис:

Валутен курс. Системи на котиране. Курс „купува „ и „продава”. Фиксинг. Система за „кръстосани” курсове.

Критерии за оценка на тема № 2	Максимален брой точки - 60
Познава същността валутния курс	20
Познава системи на котиране	10
Запознат е с курс „купува „ и „продава” и Фиксинга на валутата	15
Познава системата за „кръстосани” валутни курсове	10
Примерна приложна задача / казус: Да се изчисли какъв е курсът на шведската крона SEK към японската йена JPY при условие, че тези две валути към базисна – долара на САЩ/ USD/ca : 1 USD = 1,60 JPY 1 USD = 140 ESP. Трябва да се намери колко ESP = 1 JPY, ако 1,60 JPY = 1 USD и 1 USD = 140 ESP	5

Тема 3. Валутни сделки и операции

План-тезис:

Валутен арбитраж. Видове валутни арбитражи. Операции на междубанковия валутен пазар. Валутни сделки „спот“. Срочни валутни сделки. Видове срочни валутни сделки.

Критерии за оценка на тема № 3	Максимален брой точки - 60
Познава същността и видовете валутен арбитраж	10
Запознат е с операциите на междубанковия валутен пазар	15
Запознат е със същността на валутни сделки „спот“	20
Запознат е със същността и видовете срочни валутни сделки	10
Примерна приложна задача / казус: Какво представлява премията и отбива по отношение на сделките с незабавна размяна на ефектите?	5

Тема 4. Валутни условия и външноикономически сделки

План-тезис:

Особености на външноикономическите сделки – външните и вътрешни условия на сделките. Валутен риск - обща характеристика, видове валутен риск, управление на валутния риск, валутни позиции на фирмите, класически начини за предпазване от валутен риск.

Критерии за оценка на тема № 4	Максимален брой точки -60
Познава особеностите и разграничава вътрешните и външни условия на външноикономическите сделки	15
Познава системи на котиране	10
Запознат е със същността на валутния риск, неговите видове и управление	10
Познава валутните позиции на фирмите и класическите начини за предпазване от валутен риск.	20
Примерна приложна задача / казус: Да се посочат примери кога валутния риск е породен от промяна в курса на валутата на плащане и кога от покупателната сила на валутата на плащане като в примера се прави съпоставка между българския лев и щатския долар. Да се даде цифров пример за непряко котиране и пряко котиране.	5

Тема 5. Международен кредит и кредитиране на външноикономическите сделки

План-тезис:

Същност на кредита. Видове кредити. Кредитен договор. Лихви – същност и видове, лихвени проценти. Специфични техники и начини за кредитиране на външноикономическите сделки – лизинг, факторинг, форфетинг.

Критерии за оценка на тема № 5	Максимален брой точки - 60
Познава същността и видовете кредити	20
Знае какво представлява кредитния договор	10
Запознат е със същността на лихвата, видове лихви и лихвените проценти	10
Познава специфичните техники и начини за кредитиране на външно икономическите сделки – лизинг, факторинг, форфетинг.	15
Примерна приложна задача / казус: Да се изчисли „цената” на кредита в лева и в щатски долари като се има предвид, че размерът на кредита е 5350 USD, разходите във връзка са получаването му се равняват на 15 % от стойността му, а курса на долара спрямо лева е 1,235 лв.	5

Тема 6. Място и роля на плащанията в международните икономически отношения

План-тезис:

Пари и парични системи. Структура на банковата система. Видове банки и банкови операции при международните сделки.

Критерии за оценка на тема № 6	Максимален брой точки - 60
Познава същността и видовете пари.	15
Познава същността и структурата на банките и банковата система.	10
Предоставя усвоени знания, свързани с видовете банки	15
Анализира банковите операции в международните сделки	15
Примерна приложна задача / казус: Независима или обвързана с правителството трябва да бъде Централната банка-доводи „за” и „против”. Централната банка може да определя едновременно паричното предлагане и лихвените проценти-съгласни ли сте с това твърдение?	5

Тема 7. Запис на заповед. Менителница.

План-тезис:

Запис на заповед - същност и реквизити. Менителница - същност, реквизити и видове. Етапи на движение на менителницата.

Критерии за оценка на тема № 7	Максимален брой точки - 60
Показване на знания за документа-запис на заповед	10
Познава същността и реквизитите на документа менителница	10
Анализира видовете менителници	10
Изяснява етапите на движение на менителницата	15
Примерна приложна задача / казус: Да се състави документът запис на заповед по следните данни: На 23.02.2007 г. фирма “Божур” продава компютри на кредит на фирма “Тони” на стойност 20 000 евро с отсрочка на плащането от 3 месеца. Документа се издава и плаща в гр. Пловдив, ул. “Изгрев”, № 8	15

Тема 8. Чек. Видове чекове.

План-тезис:

Чек - същност и реквизити. Видове чекове. Роля на чека като средство в международните икономически отношения.

Критерии за оценка на тема № 8	Максимален брой точки - 60
Характеризира формата на плащане-чек	10
Познава законоустановените реквизити на чека	20
Анализира различните видове чекове	10
Анализира взаимоотношенията, които възникват между банките и икономическите агенти при извършване на безналични плащания	10
Примерна приложна задача /казус: Създава и оформя правилно схемата на плащане на чек	10

Тема 9. Документарен акредитив.

План-тезис:

Документарен акредитив - същност и реквизити. Права и задължения на участниците в документарния акредитив. Видове документарен акредитив. Схема на плащане.

Критерии за оценка на тема № 9	Максимален брой точки - 60
Познава същността и реквизитите на документарния акредитив	15
Анализира правата и задълженията на участниците в документарния акредитив	15
Познава видовете документарен акредитив	10
Създава и оформя правилно схемата на плащане	10
Примерна приложна задача/казус: Вносната фирма „Синклер” - Женева, Швейцария, е сключила договор с японската фирма-износител „Адилма Ко” - Токио, Япония, за доставката на 1000 броя касетофони по цена 70,20 щатски долара единия. Плащането да се извърши с документарен акредитив, открит в банка „Швайцарише кредитансалт” - Цюрих, Швейцария.	10

Тема 10. Баланси на международните плащания.

План-тезис:

Обща характеристика на баланса на международните сделки. Структура на платежния баланс. Политика на уравнивяване на платежния баланс. Платежен баланс на България.

Критерии за оценка на тема № 10	Максимален брой точки - 60
Познава същността на платежния баланс	10
Съставя правилна платежен баланс	20
Анализира политиките на уравнивяване на баланса	5
Познава платежния баланс на България	5
Примерна приложна задача / казус: Да се състави платежен баланс на България по следните данни (млн. евро): 1. Официална валутна наличност на БНБ 256,6; 2. Внос на природен газ 4330,4; 3. Преки инвестиции в България 55,4; 4.	20

Постъпления от пътувания 1038,4; 5. Износ на зеленчуци 3635,3; 6. Плащания за други услуги 1088,3; 7. Погасени дългосрочни заеми 143,5; 8. Портфейлни инвестиции 207,3; 9. Капиталови прехвърляния 174,6; 10. Плащания по частни трансфери 249.	
---	--

Тема 11. Държавен бюджет

План-тезис:

Възникване, формиране и развитие на държавния бюджет. Принципи на изграждане и функциониране на бюджета. Видове бюджети. Закон за държавния бюджет на Република България.

Критерии за оценка на тема № 11	Максимален брой точки - 60
Познава възникването, формирането и развитието на държавния бюджет	15
Познава принципи на изграждане и функциониране на бюджета	10
Познава видовете бюджети	15
Познава Закон за държавния бюджет на Република България	10
Примерна приложна задача /казус: Пресметнете с колко трябва да се изменят държавните разходи, за да се преодолее: а) рецесионен разрыв в размер на 2 млрд. лв. при MPC= 0,9; б) инфлационен разрыв в размер на 3 млрд. лв. при MPC=0,9.	10

Тема 12. Теоретични основи на данъците

План-тезис:

Произход, същност и функции на данъка. Принципи на данъчното облагане. Елементи на данъка. Начини за облагане с данъци. Класификация на данъците.

Критерии за оценка на тема № 12	Максимален брой точки - 60
Познава произхода, същността и функциите на данъка	15
Познава принципи на данъчното облагане	10
Познава елементите на данъка и начините за облагане	10
Може да прави класификация на данъците	15
Примерна приложна задача / казус: Да се изчисли размерът на плоския данък на Иван Иванов Иванов като се има в предвид, че е роден след 31.12.1959 г. и работната му заплата е 595,50 лв. по действащите за страната осигурителни вноски.	10

Тема 13. Данъчни задължения на фирмата. Видове данъци

План-тезис:

Формиране на облагаема печалба по Закона за корпоративното подоходно облагане. Данъчен кредит по Закона за данък върху добавената стойност. Облагаеми доходи по Закона за данък върху доходите на физическите лица.

Критерии за оценка на тема № 13	Максимален брой точки - 60
Познава същността и видовете данъци	20
Представя усвоени знания, свързани с видовете данъци и данъчни закони	10
Анализира връзката между теорията и прилагането ѝ в данъчната практика.	10
Изяснява влиянието на посочените данъци върху доходността на предприятието	17
Примерна приложна задача /казус: Да се прецени дали фирма „Зора” дължи корпоративен данък като се има в предвид, че разходите на фирмата са в размер на 456 321 лв, а приходите 756 369 лв.	3

Тема 14. Въвеждане на стоките на митническата територия на Република България и представяне пред митническите учреждения. Процедури.

План-тезис:

Същност и приложно поле на въвеждането на стоките, манифестирането, митническото направление и процедурата временно складиране.

Критерии за оценка на тема № 14	Максимален брой точки - 60
Въвеждане на стоките и превоз до получаващото митническо управление	10
Манифестиране на стоките	15
Задължение за получаване на митническо направление	10
Процедура / Временно складиране /	20
Примерна приложна задача / казус: Какви са процедурите, които митническите служители извършват при въвеждане на стоките на митническа територия?	5

Тема 15. Поставяне на стоките под митнически режим – деклариране

План-тезис:

Форми на деклариране. Класификатор на митническите режими. Видове деклариране.

Критерии за оценка на тема № 15	Максимален брой точки - 60
Класификатор на митнически режими	15
Писмено деклариране – нормална и опростена процедура	20
Ползване на наредбата за попълване на митническа декларация	10
Деклариране по електронен път, устно и чрез други действия	10
Примерна приложна задача /казус: Анализирайте разликите при попълване на митническата декларация от физически и юридически лица	5

Тема 16. Обмитяване и определяне на митническата облагаема стойност. Процедури

План тезис:

Мита и видове мита. Тарифно класиране и митническа облагаема стойност; Данък добавена стойност; Акцизи.

Критерии за оценка на тема № 16	Максимален брой точки - 60
Мита – същност и приложно поле	10
Познаване на елементите за определяне на митните сборове	10
ДДС – същност и приложно поле	10
Данък акциз – същност и приложно поле	20
Примерна приложна задача казус: От Швейцария е внесен лек автомобил „Субаро” за 3850 CHF (швейцарски франка) по курс за митнически цели 1,356 лв за франк. Да се пресметне митническата стойност, митото, което е в размер на 10 % и ДДС, за да се види каква е крайната стойност на автомобила.	10

Тема 17 Митнически режими: „Митническо складиране”, „Активно усъвършенстване” и „Пасивно усъвършенстване”

План-тезис:

Приложно поле на „Митническото складиране”. Икономически условия за поставяне на стоките под „Активно усъвършенстване”. Функциониране на режима „Пасивно усъвършенстване”.

Критерии за оценка на тема № 17	Максимален брой точки – 60
Основни характеристики на режима „Митническо складиране” – процедури за разрешаване на режима	10
Нормална и опростена процедура за разрешаване на режима „Активно усъвършенстване” от компетентните митнически учреждения – видове икономически условия	15
Процедури по разрешаване на „Пасивно усъвършенстване” - нормална и опростена. Икономически условия	20
Даване на ново митническо направление с цел приключване на „Активно усъвършенстване” и „Пасивно усъвършенстване”	10
Примерна приложна задача /казус: Изнесено е за преработка в Македония българско олио „Калиакра”. При връщането му е заплатен труд в размер на 1326 евро, като се има в предвид, че курса на еврото спрямо лева е 1,995. Да се изчисли левовата равностойност на труда като се пресметне митото и ДДС, ако има такива.	5

Тема 18. Митнически режими „Временен внос”, „Временен износ” и „Транзит”

План-тезис:

Превоз на стоки, поставени под режим „Транзит” с карнет „ТИР”. Диференциация между „Временен внос” с пълно освобождаване и „Временен износ” с частично освобождаване. Общи разпоредби при режим „Временен износ”. Основни характеристики на карнет „АТА”.

Критерии за оценка на тема № 18	Максимален брой точки - 60
Познаване общите разпоредби на конвенцията „ТИР”	15
Разбиране на отговорността и задълженията на отговорното лице в случай на неприключване на „ТИР” карнет	20
Познаване функционирането на режим „Временен внос”. Процедури за разрешаване. Обезпечение	10
Оценяване на икономическите условия за стоките пътуващи под покритие на карнет „АТА”	10
Примерна приложна задача /казус: В кои случаи се използва митническият режим транзит и с какви документи е съпроводен? Посочете конкретен пример.	5

Тема 19. Обща характеристика на външнотърговската сделка

План-тезис:

Същност и специфични особености на външно търговската сделка. Рискове на външнотърговската сделка. Обща и конкретна подготовка за сключване на външнотърговската сделка. Търговско предложение. Оферта. Видове оферти. Търговски преговори. Сключване и изпълнение на външнотърговската сделка. Документи свързани с външнотърговския режим.

Критерии за оценка на тема № 19	Максимален брой точки - 60
Познаване на същността, специфичните особености и рискове на външнотърговската сделка	15
Дейности и процедури по подготовка, сключване и изпълнение на външно търговската сделка	20
Провеждане на търговски преговори. Оферта. Видове оферти	10
Посочване на документи, свързани с външно търговската сделка	10
Примерна приложна задача /казус: Фирма “Мобилен свят” ООД гр. Пловдив произвежда мобилни апарати. Възложена и е задача да изготви ЗАПИТВАНЕ до фирма “Nokia BG” гр. София, с което иска ТВЪРДА ОФЕРТА за мобилни апарати. Твърдата оферта трябва да съдържа следните данни: Nokia 2760-150 лв., Nokia-3110-220 лв., Nokia-5310-370 лв., Nokia-6110-520 лв., Nokia-8600-890 лв. Определете: 1) количеството на мобилните телефони; 2) транспорт; 3) срок на доставка; 4) условията на доставката; 5) начина и времето на плащането; 6) срок на валидност на офертата.	5

Тема 20. Икономическа интеграция

План-тезис:

Световно стопанство. Международно разделение на труда. Икономическа интеграция. Европейски съюз. Европейска асоциация за свободна търговия. Централно европейска зона за свободна търговия.

Критерии за оценка на тема № 20	Максимален брой точки - 60
Познаване на основните тенденции в световното стопанство, разкриване същността на международното разделение на труда	20
Възникване на икономическата интеграция. Видове икономическа интеграция. Принципи върху които се изгражда интеграцията	10
Познаване на Европейски съюз и членовете на Европейския съюз. Основна цел на Европейския съюз. Институции и органи на Европейски съюз. Закони и парична политика на Европейски съюз	15
Познаване на основните концепции на Европейска асоциация за свободна търговия и Централно европейска зона за свободна търговия.	10
Примерна приложна задача /казус: Каква е структурата на световното стопанство? Коментирайте съдържанието “Международно разделение на труда в рамките на транснационалните корпорации”? Какви са различията между интеграцията в ЕС и Европейската асоциация за свободна търговия? Каква е ролята на институциите на ЕС за развитието на интеграцията?	5

Тема 21 Свободни икономически зони

План-тезис:

Същност и развитие на свободните икономически зони. Принципи и правила. Модели на свободни зони. Характерни особености. Предпоставки за ефективно функциониране на свободните зони. Видове свободни зони. Критерии при определяне местоположението на свободна безмитна зона. Свободни икономически зони в България – стратегия за развитие и типове зони.

Критерии за оценка на тема № 21	Максимален брой точки - 60
Обясняване същността и развитието на свободните икономически зони, посочване на принципите и правилата	20
Описване на моделите на свободни зони. Посочване на характерните особености и предпоставките за функциониране на зоните	20
Познаване на видовете свободни зони и критериите за местоположение на свободните икономически зони	10
Представяне на стратегията за развитие на свободните икономически зони в България. Посочване на типовете свободни зони – Драгоман, Свиленград, Видин, Пловдив, Бургас и Русе	5
Примерна приложна задача /казус: Възложена Ви е задача да предложите подходящ район за създаване на нова свободна зона в България. Посочете критериите на базата, на които ще определите местоположението на зоната. Опишете целта и особеностите на зоната. Представете облекченията, които ще предоставя зоната на клиентите си.	5

Тема 22. Външногърговски договор за покупко-продажба на стоки

План-тезис:

Предмет на договора. Условия за количество и качество на стоките. Условия за цена и франкировка. Начин и форма на плащане. Срок на доставка. Опаковка, маркировка и етикетировка. Количествено и качествено приемане на стоката. Рекламационна клауза. Неустойки. Гаранции. Форсмажор. Арбитражна клауза. Приложимо право. Специални клаузи. Общи условия.

Критерии за оценка на тема № 22	Максимален брой точки - 60
Определяне условията на договора за покупко-продажба, които уреждат икономическите отношения между продавача и купувача и дефинират техните права и задължения	20
Описване на структурата и съдържанието на всяко условие, което се включва в договора за продажба	20
Представяне на специфичните особености на условията в договора в зависимост от характера на стоката, надеждността на контрагентите и степента на пазарните условия по време на изпълнението на сделката	10
Сравняване на вариантите за формулиране на основните условия на договора от гледна точка на икономическите интереси на продавача и купувача	5
Примерна приложна задача /казус: Има ли право на обезщетение купувач, който е получил 14 700 тона царевица при договорено количество 15 000 тона +/- 3%, ако докаже, че липсата на 300 тона му е причинила конкретни щети? Кои условия за качество са най-подходящи при сделки с промишлени и селскостопански суровини от гл. т. на продавача и от гл. т. на купувача? Кои са най-често предлаганите отстъпки от цената при зърнените култури?	5

Тема 23. Видове външнотърговски сделки

План-тезис:

Операция по продажба. Комисионна операция. Операция за търговско представителство. Специфични особености на комисионния договор. Консигнационна операция. Специфични особености на консигнационния договор.

Критерии за оценка на тема № 23	Максимален брой точки - 60
Определяне на икономическата и управленска същност и специфичните особености на посредническите операции	20
Представяне на икономическите изгоди и потенциалните рискове, които посредническите операции носят за контрагентите	20
Развиване на възможностите за увеличаване на икономическия ефект и за ограничаване на загубите чрез правилното формулиране на клаузите на посредническите договори	10
Сравняване на основните предимства и рискове на посредническите операции за всеки контрагент	5
Примерна приложна задача /казус: Кои са основните фактори, които стимулират приложението на посредническите операции? Какви са механизмите за формиране на дохода на търговеца по препродажба на комисионера и на агента? Как се разпределят търговският, ценовият, финансовият, валутният и транспортният риск между доверителите и посредниците при	5

различните посреднически операции? При коя посредническа операция се проявява най-често рискът от залежаване на стоките и как може да се ограничи?	
---	--

Тема 24. Предмет, същност и система на международното частно право

План-тезис:

Характеристика на гражданските правоотношения с международен елемент. Същност на международното частно право. Система на международното частно право. Връзки на международното частно право с други клонове на правото – гражданско право; международно публично право; интертериториално право; интертемпорално право; интерперсонално право.

Критерии за оценка на тема № 24	Максимален брой точки - 60
Определяне на правната същност и специфичните особености на гражданските правоотношения с международен елемент	15
Представяне на същността и предмета на правно регулиране на международното частно право	15
Представяне на системата на международното частно право	10
Сравняване на международното частно право с други клонове на правото	15
Примерна приложна задача /казус: Кой дял на правото ще урежда стълкновенията между християнските и мюсюлманските религиозни закони в една държава при брак на мюсюлманин с източно православна?	5

Тема 25. Правно регулиране на гражданските правоотношения с международен елемент

План-тезис:

Способи за правно регулиране на гражданските правоотношения с международен елемент. Преки и отпращащи норми в международното частно право. Формули за привързване при отпращащите правни норми.

Критерии за оценка на тема № 25	Максимален брой точки - 60
Определяне на правната същност и специфичните особености на способите за регулиране на гражданските правоотношения с международен елемент	20
Разграничаване на механизмът на действие на преките и отпращащите норми в международното частно право	20
Представяне на формулите за привързване при отпращащите правни норми	15
Примерна приложна задача /казус: Как се осъществява привръзката към личния закон на физическото лице, когато в гражданските правоотношение с международен елемент участват две или повече лица?	5

Тема 26. Прилагане на чуждестранния закон за уреждане на граждански правоотношения с международен елемент

План-тезис:

Същност на препращането към чуждестранен закон. Установяване съдържанието на чуждестранния закон. Квалификацията в международното частно право. Предела за прилагане на чуждестранния закон.

Критерии за оценка на тема № 26	Максимален брой точки - 60
Определяне на правната същност на препращането към чуждестранен закон	20
Представяне на възможностите за установяване съдържанието на чуждестранния закон	15
Познаване същността на квалификацията в международното частно право	5
Познаване на съображението за обществен ред, случаите на заобикаляне на закона в международното частно право, взаимност и реторсия в международното частно право.	10
<i>Примерна приложна задача /казус:</i> При регистрацията си, фондация "R" е посочила за място на извършване на дейността Лихтенщайн. При осъществяване на проверка от швейцарския федерален съд се констатира, че същата не осъществява никаква дейност на посоченото място и дори не разполага с пощенска кутия. В същото време фондацията осъществява дейността си на територията на Швейцария, където се намира и офисът ѝ. Как следва да се определи приложимия закон за дейност на фондацията? В какво се изразява нарушението?	10

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на трета степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията се изразява в конкретна задача при деклариране на стоки пред митнически учреждения и попълване на външнотърговски и митнически документи от вида митническа декларация или международни гаранционни документи, карнет ТИР или АТА, единен административен документ при изнасяне/вносяне на стоки, декларирани по нормални процедури, декларация за митническа стойност, удостоверение за изнасяне на стоки, експортна, импортна или проформа фактура, сертификат за произход – форма А, сертификат за движение на стоките – EUR 1, товарителници за автомобилен превоз на стоките – CMR, митнически манифест.

Индивидуалните практически задания (задачи) се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с едно повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

2. Примерни практически задачи

Вариант 1.

Фирма “Магнетик Технолоджикс “ България – АД, гр. Благоевград, ул. “Стара планина”, № 1, телефон 073/891518 продава на фирма “Норд груп спери” Великобритания, гр. Лондон, ул. “Бейкър стрийд”, 118, въртящи устройства за радар “Бридж Мастер “ – серия Е и части за тях съгласно приложения списък:

№	Наименование на артикула	Сериен номер	Количество	Единична цена /EUR/
1	Микровълнов преход – отливка	8523325	20	10
2	Пластмасов държач за платка	8523428	30	20
3	Поддържаща втулка	8523327	35	10
4	Зъбно колело	8523555	10	100
5	Фланец за зъбно колело	8523821	25	60
6	Монтажна планка за циркулатор адаптор	8524321	20	25
7	Конзола	8523920	35	100
8	Челен панел	8523221	5	50
9	Шарнир държач алухромиран	8523345	10	200
10	Части за въртящи устройства за радар	8523375	20	15

Стоката ще бъде транспортирана през ГКПП – Кулата с камион с регистрационен номер E7015AP и ремарке с регистрационен номер 16-50 (с валидност 15. 12. 2009 г.).

Данните за страните по сделката са:

- Фирма “Магнетик Технолоджикс “ България – АД с ЕИК 0101173414, ДДС№ BG 0101173414. Лицето, занимаващо се с външнотърговската дейност е началник продажби Николай Кирилов Ушинов, ЕГН: 5503200205, л. к. N 100477612, издадена на 22. 05. 2000г. от МВР-Благоевград, адрес :гр. Благоевград, ул. “ Трети март” N 1.
- Фирма “Норд груп спери” Великобритания с VAT№ID:GB568925348. Лицето, занимаващо се с външнотърговската дейност е Джон Ричард Елиът, адрес “ гр. Лондон, ул. “Лонг стрийт” N 101.

Финансови организации по сделката са:

- Банка „ДСК” – АД – Благоевград, бул. “Тодор Александров” N6 IBAN BG15STSA20314569178314; BIC STSABGSF
- “Ротъри банк “ – Лондон, адрес: “Ню авеню” 35, IBAN UK29RBUK04154887957312, BIC RBUKJH

Задача: Да се попълнят необходимите митнически документи – INVOICE фактура, ТИР карнет, декларация за митническа стойност, митнически манифест, сертификат за движение на стоките EUR 1, товарителница за автомобилен превоз.

Вариант 2

Фирма “Ираклия-ауто “АД България, гр. Видин, ул. “Братя Миладинови”, № 17, телефон 073/884432 продава на фирма “Ауто моторс клуб” Великобритания, гр. Лондон, ул. “Интернационал”, 118, следните автомобили:

№	Описание на стоката	Количество	Единична цена (EUR)
1	Лек автомобил - употребяван, марка Фолксваген, мод. ПОЛО, тип бензин, цвят зелен, първа регист.1998 г., Двиг.1043 куб. см., места 5, двиг. № 1809290460684	7	1100
2	Лек автомобил - употребяван, марка Опел, мод. АСТРА, тип бензин, цвят син, първа регист. 1999 г. Двиг.1043 куб. см., места 5, двиг. № 3487290460684	3	1200
3	Лек автомобил - употребяван, марка Опел, мод. ВЕКТРА, тип бензин, цвят бордо, първа регист. 2000 г. Двиг.1799 куб. см., места 5, двиг. № 8109290460648	3	1500
4	Лек автомобил - употребяван, марка Фолксваген, мод. ГОЛФ, тип бензин, цвят сребрист, първа регист. 1996г. Двиг.1043 куб. см., места 5, двиг. № 1909209466084	4	900
5	Лек автомобил-употребяван, марка Фиат, мод. Уно, тип бензин, цвят син, първа регист. 1997 г. Двиг.1189куб. см., места 5 двиг. № 1608270361634	2	800
6	Лек автомобил - употребяван, марка Опел, мод. Кадет, тип бензин, цвят черен, първа регист. 1993 г. Двиг.1003 куб. см., места 5	4	600
7	Лек автомобил - употребяван, марка Пежо, мод. 106, тип дизел, цвят зелен първа регист. 1996 г. Двиг. 900куб. см., места 5 двиг.№ 2369290460864	5	500

Стоката ще бъде транспортирана през ГКПП Железни врата – с автовоз с регистрационен номер E1248AC .

Данните за страните по сделката са:

- Фирма “Ираклия-ауто“ АД България, с ЕИК 0101173414, ДДС № BG0101173414. Лицето, занимаващо се с външнотърговската дейност е началник продажби Николай Кирилов Ушинов, ЕГН: 5503200205, л. к. № 100477612, издадена на 22. 05. 2000г. от МВР-Благоевград, адрес :гр. Благоевград, ул. “ Трети март” N 1.
- Фирма “Ауто моторс клуб” Италия VAT№ID:00111258 . Лицето, занимаващо се с външнотърговската дейност е Джон Ричард Елиът, адрес “ гр. Лондон, ул. “Лонг стрийт”, № 101.

Финансови организации по сделката са:

- Райфайзенбанк (България) ЕАД – Видин, бул. “Св. Св. Кирил и Методий”N6 IBAN BG15RZBB31229654178322; BIC RZBBBGSF
- “Ротъри банк “ – Лондон, адрес: “Ню авеню”, 35, IBAN GB29 NWBK 6016 1331 9268 19; BIC NWBKNBGB

Задача: Да се попълнят необходимите митнически документи – INVOICE фактура, ТИР карнет, декларация за митническа стойност, митнически манифест, сертификат за движение на стоките EUR 1, товарителница за автомобилен превоз.

3. Критерии за оценяване

Критерии за оценка	Максимален брой точки - 60
Определяне на вносите / износни сборове и публични държавни вземания	20
Умения за подбор на образците документи при външнотърговска сделка	10
Умения за разчитане и правилно попълване на формулярите	15
Тарифиране на стоки, произход на стоки, определяне на митническа стойност	15

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на изпитните теми се извършва по критериите, записани след всяка изпитна тема.

Системата за оценяване е точкова. Сумата от точките за всички критерии за една тема е 60. За всеки критерий точките са определени съобразно неговата тежест и са максимални. В зависимост от показаните знания по съответния критерий могат да се получат от 0 до максималния брой точки.

- При пълно и вярно покриване на всички критерии се поставя максималния брой точки – 60
- При непълно покриване на съответния критерий се отнемат до 20 % от максималния брой точки за съответния критерий
- При направени пропуски и грешки се отнемат над 50 % от максималния брой точки за съответния критерий
- При непокрити критерий не се дават точки

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Оценката се изчислява с точност 0,01

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Р. Радков, *Пари банки и парична политика*, Мартилен – 2001 г.
2. Р. Радков, В. Адамов, А. Захариев, *Валутни и валутни системи*, Абагар – 2000
3. М.Томева, *Технология на митническият контрол*, Стопанска академия „Д. Ценов”- 2002 г.
4. Проф. д-р И. Владимиров, *Международно частно право – обща и специална част*, Софи-Р - София 2002 г.
5. Доц., к. ик. н. Павел Даскалов, *Организация и техника на международните плащания* - София 1992 г.
6. Проф. д-р на ик.н. Милчо Стоименов , *Финансиране на международната търговия* - София 1999 г.
7. Пенка Стефанова, *Банки-вътрешни и международни плащания* - София 2000 г.
8. Милчо Стоименов, Павел Даскалов, Светослав Масларов, *Международни валутни отношения* - София 1992 г.
9. Павел Даскалов, Светослав Масларов, *Външна търговия- техника на плащанията* - Варна 1992 г.
10. Наредба № Н 17 от 13.12.2006 г. за прилагане на разпоредбите на Приложение № 37 и Приложение № 38 от регламент / ЕИО / № 2454 / 93 на Комисията относно писменото деклариране чрез Единния административен документ
Лилия Каракашева, Лиляна Менчева, Динко Динков, *Международен бизнес*, Издателска къща Призма – 2003 г.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Даниела Карабельова - ПГИ „Иван Илиев” - Благоевград
2. Илиана Николов - ПГИ „Иван Илиев” - Благоевград
3. Гергана Гошева - ПГИ „Иван Илиев” - Благоевград
4. Гергана Узунова - ПГИ „Иван Илиев” - Благоевград
5. Гергана Деренцева - ПГИ „Иван Илиев” - Благоевград

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професията 344020 Данъчен и митнически посредник
специалността 3440201 Митническа и данъчна администрация

Изпитен билет № 3

Валутни сделки и операции

Изпитна тема:

(изписва се точно наименование на темата)

План-тезис: Валутен арбитраж. Видове валутни арбитражи. Операции на междубанковия валутен пазар. Валутни сделки „spot”. Срочни валутни сделки. Видове срочни валутни сделки.

Приложна задача:

Какво представлява премията и отбива по отношение на сделките с незабавна размяна на ефектите?

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 344020 Данъчен и митнически посредник

специалността 3440201 Митническа и данъчна администрация

И н д и в и д у а л н о п р а к т и ч е с к о з а д а н и е № В А Р И А Н Т 1

На ученика/обучавания

(трите имена на ученика/обучавания)

отклас/курс,

начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се реши приложената практическа задача Вариант 1

1.1. Да се попълнят необходимите митнически документи:

INVOICE фактура, ТИР карнет, Декларация за митническа стойност, Митнически манифест, Сертификат за движение на стоките EUR1, Товарителница за автомобилен превоз.

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

2.1. Да се характеризират и попълнят приложените към задачата документи

2.2. Да се изчисли митническа облагаема и обща доставна стойност.

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)